

KOMPETENSIYAVIY YONDASHUV ASOSIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISHNING PEDAGOGIK VA METODIK MEKANIZMLARI

R.T.Parmanova

*Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi
Oliy ta'limni rivojlantirish tadqiqotlari markazi
Ta'lim samaradorligini tadqiq qilish bo'lim bosh mutaxassisi*

J.T.Parmanov

*Mirzo Ulug'bek nomidagi Samarqand davlat arxitektura-qurilish universiteti
o'qituvchisi*

Annotatsiya. Ushbu maqola oliy ta'lim uchun demokratik ta'lim standartlari kontekstida kompetensiyaga asoslangan o'qitishning dolzarb masalasini ko'rib chiqadi. Muallif ushbu muammoning bir nechta jihatlarini ko'rib chiqadi: talabaga yo'naltirilgan o'qitish; dasturlarni ishlab chiqishda o'quv maqsadlarini belgilash; o'quv faoliyatini tashkil etish shakllari va usullarini takomillashtirish; va o'quv natijalarini baholash.

Kalit so'zlar: kompetensiyaga asoslangan o'qitish; kompetensiya; kompetensiyaga asoslangan yondashuv; o'qitish texnologiyasi; faol o'qitish usullari.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ И МЕТОДИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ НА ОСНОВЕ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА

Р.Т. Парманова

*главный специалист отдела исследования эффективности образования
Центра исследований развития высшего образования
при Министерстве высшего образования, науки и инноваций*

Ж.Т. Парманов

преподаватель Самаркандского государственного

архитектурно-строительного университета имени Мирзо Улугбека

Аннотация. В данной статье рассматривается актуальная проблема компетентностного обучения в контексте демократических образовательных стандартов высшего образования. Автор рассматривает несколько аспектов этой проблемы: обучение, ориентированное на студента; постановка учебных целей при разработке учебных программ; совершенствование форм и методов организации учебной деятельности; и оценка результатов обучения.

Ключевые слова: компетентностно-ориентированное обучение; компетенция; компетентность; компетентностный подход; технология обучения; активные методы обучения.

PEDAGOGICAL AND METHODOLOGICAL MECHANISMS FOR IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION BASED ON THE COMPETENCY-BASED APPROACH

R.T. Parmanova

*Chief Specialist of the Department for Research on Educational Effectiveness
Center for Higher Education Development Research under
the Ministry of Higher Education, Science and Innovations*

J.T. Parmanov

*Lecturer at Samarkand State University of Architecture and
Construction named after Mirzo Ulugbek*

Abstract. This article examines the current issue of competency-based learning in the context of democratic educational standards for higher education. The author considers several aspects of this problem: student-centered learning; setting learning goals in curriculum development; improving forms and methods of organizing learning activities; and assessing learning outcomes.

Keywords: *competence-oriented training; competence; competence; competence approach; learning technology; active learning methods.*

Ta'limga kompetensiyaga asoslangan yondashuv, jarayonlarni modellashtirish usuli sifatida, tobora xilma-xil va noaniqlik kuchayib borayotgan vaziyatlarda hayot muammolarini hal qilishda shaxsiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytirish uchun sharoit yaratishga yordam beradi, rivojlanayotgan faoliyat sub'ekti bo'lgan ta'lim idealini mustahkamlaydi [5.141-bet]. Shuning uchun, kompetensiya masalasi sub'ektning ta'lim olish qobiliyati masalasi va, eng avvalo, kompetensiyani o'rgatish mumkinmi va unga qanday erishish mumkinligi masalasi bilan bevosita bog'liq.

Kompetensiya - bu o'rganish orqali olingan ajralmas sifat bo'lib, bilim va ko'nikmalarni ularni amalda qo'llash qobiliyati bilan bog'laydi, samarali harakatlarni amalga oshirishga va faoliyatning muayyan sohalarida shaxsiy ahamiyatga ega maqsadlarga erishishga imkon beradi [1.57-bet].

Kompetensiyaga asoslangan yondashuv shaxsning muayyan kompetensiyalarni amalga oshirish qobiliyatini rivojlantirishga va ularga real hayotdagi vaziyatlarda samarali harakat qilishni o'rgatishga qaratilgan. Kompetensiyaga asoslangan va modulli-kompetensiyaga asoslangan yondashuvlarning asosiy printsiplari modul yoki fan doirasidagi muhim umumiy va professional kompetensiyalarga e'tibor qaratish bo'lib, yuqori sifatli o'quv natijalarini ta'minlaydi. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv doirasida OBEP (OBEP -Osnovnaya professionalnaya obrazovatel'naya programma (Основная профессиональная образовательная программа) O'zbek tilida: Asosiy professional ta'lim dasturi yoki Asosiy kasbiy ta'lim dasturi. Bu tushuncha odatda: davlat ta'lim standartlari asosida ishlab chiqiladigan, muayyan yo'nalish yoki mutaxassislik bo'yicha kadrlar tayyorlashni nazarda tutadigan, o'quv reja, fan dasturlari, amaliyot va baholash tizimini o'z ichiga oladigan kompleks ta'lim dasturini anglatadi. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv doirasida OBEPni amalga oshirish: talabaning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini shakllantirishga, interaktiv metodlar (elektron resurslar, biznes o'yinlar, loyihalar, treninglar va boshqalar)dan foydalanishga yo'naltiriladi)ni amalga oshirish talablari elektron ta'lim resurslari, biznes va rol

o'ynash o'yinlari, loyihalar, treninglar va munozaralardan foydalangan holda faol va interaktiv o'quv mashg'ulotlaridan foydalanishni nazarda tutadi. Albatta, faol o'quv mashg'ulotlari an'anaviy ta'lim texnologiyalari bilan chambarchas bog'liq holda qo'llaniladi. Ta'lim Standarti talablari va pedagogik innovatsiya maqsadlariga asoslanib, O'zbekiston davlat professional pedagogika universiteti kompetensiyaga asoslangan yondashuvga va uning asosidagi pedagogik texnologiyalarga tayanadi: loyihaga asoslangan, interaktiv va masofaviy o'qitish.

Keling, har bir texnologiyani alohida, avval loyihaga asoslangan holda ko'rib chiqaylik. Loyihaga asoslangan usul har doim talabalarning ma'lum bir vaqt ichida bajaradigan mustaqil faoliyatiga individual, juftlik yoki guruhga qaratilgan. Bu yondashuv o'rganishga guruhli yondashuv bilan uzluksiz birlashadi.

Loyihaga asoslangan usul har doim muammoni hal qilishni o'z ichiga oladi, bu bir tomondan turli xil o'qitish usullari va vositalaridan foydalanishni, ikkinchi tomondan esa fan, muhandislik, texnologiya va ijodiy sohalarning turli sohalaridan bilim va ko'nikmalarni integratsiyalashni o'z ichiga oladi [2.153-b]. Bajarylga loyihalarning natijalari "aniq" bo'lishi kerak, ya'ni, agar muammo nazariy bo'lsa, unda aniq echim; agar amaliy bo'lsa, unda amalga oshirishga tayyor aniq natija.

Ta'lim loyihalarining zamonaviy tasnifi talabalarning dominant faoliyatiga asoslangan:

Amaliyotga yo'naltirilgan loyiha-o'quv qo'llanmasidan qurilma modeligacha;

Tadqiqot loyihasi - bu ilmiy tadqiqotning barcha qoidalariga muvofiq muammoni o'rganish;

Axborot loyihasi - bu muhim masala bo'yicha ma'lumotni keng auditoriyaga taqdim etish maqsadida to'plash va qayta ishlash ommaviy axborot vositalari maqolasi, internetdagi ma'lumotlar;

Ijodiy loyiha - bu muammoni hal qilishning eng erkin, original yondashuvidir.

Mahsulotlar almanaxlar, videolar, teatrlashtirilgan spektakllar, tasviriy yoki dekorativ san'at asarlari va boshqalarni o'z ichiga oladi;

Rolli loyiha - bu adabiy, tarixiy yoki shunga o'xshash biznes rolli o'yin bo'lib, uning natijasi oxirigacha ochiq qoladi.

Barcha loyihalar- turidan qat'i nazar, noyobdir, maqsadlarga erishishga qaratilgan, vaqt bilan cheklangan va ishtirokchilar va rahbar o'rtasida muvofiqlashtirishni talab qiladi. Interaktiv loyihalar o'rganish sub'ekti, ya'ni o'qituvchi bilan faol o'zaro ta'sirga asoslangan o'rganish texnologiyalarini anglatadi.

Aslida, bu aloqa texnologiyasining bir turi.

Interaktiv o'rganish - bu yaxshi tashkil etilgan fikr-mulohaza va ikki tomonlama axborot almashinuvi bilan o'rganishdir [3.202-bet]. Interaktiv modelning maqsadi barcha talabalari bir-biri bilan faol muloqot qiladigan qulay o'quv muhitini yaratishdir.

Interaktiv o'rganish real hayotdagi vaziyatlarni simulyatsiya qilishni, rol o'ynash o'yinlaridan foydalanishni va vaziyatlar va vaziyatni tahlil qilish asosida hamkorlikda muammolarni hal qilishni o'z ichiga oladi. Interaktiv ish materialni o'zlashtirish darslarida, bilimlarni qo'llash darslarida, shuningdek, so'rovnomalar yoki umumlashtirish o'rniga ham qo'llanilishi mumkin.

Juftlik ishi ko'pincha qo'llaniladi va u ayniqsa o'rganishning dastlabki bosqichlarida samarali hisoblanadi. Ushbu yondashuvning afzalligi shundaki, barcha talabalarlar o'zlarini ifoda etish, sherigi bilan fikr almashish va shundan keyingina ularni butun guruh bilan baham ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Interaktiv texnologiyalar talabalarga o'quv muhitida rol o'ynash va turli xil ish va shaxsiy rollarni o'zlashtirish imkonini beradi, bu esa ish bilan bog'liq vaziyatda insoniy o'zaro ta'sirning kelajakdagi modelini yaratadi.

Interaktiv o'yin - bu pedagogik o'zaro ta'sir sub'ektlarining xulq-atvor modellarini, faoliyatini o'zgartirish va takomillashtirish hamda ushbu modellarni ongli ravishda o'zlashtirish maqsadida rivojlanish uchun optimal sharoitlarni yaratadigan eng samarali pedagogik texnologiyalardan biridir [3.74-bet]. O'yin jarayoni asosiy o'quv mazmuniga parallel ravishda rivojlanadi, bu o'quv jarayonini faollashtirishga va bir qator o'quv elementlarini o'zlashtirishga yordam beradi. Masofaviy ta'lim texnologiyalari.

Masofaviy ta'lim - bu kompyuterlar va telekommunikatsiya texnologiyalari va resurslaridan foydalangan holda to'liq yoki qisman amalga oshiriladigan ta'lim [4.112-bet]. Talaba pedagogikdan va/yoki o'quv vositalari yoki resurslaridan uzoqlashtiriladi.

Masofaviy ta'lim ta'lim jarayonida masofaviy ta'lim texnologiyalari, shakllari, usullari va o'quv qo'llanmalarining keng tarqalganligi, shuningdek, Internetdagi axborot va ta'lim resurslaridan foydalanish bilan amalga oshiriladi.

Ommabop texnologiya - bu elektron va qog'oz darsliklar, video ma'ruza kurslari, video seminarlar va boshqalar kabi ta'lim mazmunini o'qituvchiga elektron pochta orqali uzatish, shuningdek, Moodle tizimida interaktiv ixtisoslashtirilgan kurslarni yaratishdir. O'qitish amaliyotida ta'lim texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylandi. Bu nuqtai nazardan muhim masala-pedagogikning mavjud innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish va ularni mustaqil ravishda yaratish qobiliyati.

Pedagogik va talabalar o'rtasidagi munosabatlardagi tenglik, sub'ektdan sub'ektga va teng sheriklik asosidagi ta'lim hamkorligi ta'lim va kognitiv vazifalarni hal qilishda namoyon bo'ladi. Bu dialogik tarzda tashkil etilgan ma'ruzalar davomida fikr almashish va turli masalalar bo'yicha o'z nuqtai nazarini ifoda etish orqali sodir bo'ladi. Bu jarayon kognitiv faollikni rag'batlantiradi, bo'lajak pedagogiklarning fikrlashini rivojlantiradi va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga hissa qo'shadi. Ushbu turdagi ma'ruzalar munozara ma'ruzalari, muammolarni hal qilish ma'ruzalari, ikki kishilik ma'ruzalar, amaliy tadqiqotlar bilan ma'ruzalar va multimedia ma'ruzalarini o'z ichiga oladi. Ushbu turdagi ma'ruzalar pedagogik va talaba o'rtasidagi ta'lim sohasidagi o'zaro ta'sirning bir shaklini ifodalaydi.

Kelajakdagi pedagogiklarda professional kompetensiyalarni rivojlantirishning o'qitishga shaxsiy va faol yondashuvni amalga oshirishdir. Talabalar bilan o'z-o'zini rivojlantirishga qaratilgan loyihaga asoslangan va keysga asoslangan usullar kabi faol va interaktiv o'qitish usullaridan foydalangan holda ishlashni va talabalarga kelajakdagi professional faoliyatida muammolarni mustaqil ravishda hal qilish uchun o'z tajribalarini rivojlantirish uchun sharoit yaratishni o'z ichiga oladi.

Talabalar bilan ishlashda universitetdagi real hayotdagi vaziyatlarni aks ettiruvchi turli amaliy holatlar qo'llaniladi, masalan: "Auditoriyadagi vaziyatlar"; "Mukofotlar va jazolar"; "Vatanparvarlik tarbiyasi"; "Oilaviy ta'lim"; "Jamoaviy ta'lim"; "Pedagogik nizolar"; "Axloqiy va axloqiy tarbiya"; "Qiyin bolalar"; "Faoliyatga turtki";

“Millatlararo ziddiyatlar”; “Pedagogikning professional o‘shishi”; “Bolalar guruhlarida bezorilik”; “Talabalarning rivojlanishi” va boshqalar.

Keys tahlili [1.83-bet] quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

-muammoli vaziyatni dastlabki tahlil qilish;

-muammoli vaziyat doirasidagi vazifalarni ajratish;

-uni hal qilish shakllari, usullari va vositalarini aniqlash;

- turli xil mumkin bo‘lgan echimlarni jamoaviy muhokama qilish va taklif qilingan echimni shakllantirish; aniq echimga kelish va mulohaza yuritish.

Bu jarayonda talabalar berilgan holatning pedagogik muammosini aniqlaydilar, uni shakllantiradilar, muammoning mumkin bo‘lgan sabablarini taklif qiladilar, uning dolzarbligini baholaydilar va echimlarni taklif qiladilar.

Keyslar iloji boricha real bo‘lishi kerak. Keys usulidan foydalangan holda, o‘qituvchi kelajakdagi pedagogiklarga maktab hayotidan ma’lum bir vaziyatni taqdim etadi, talabalarni uning muhokamasiga faol jalb qiladi va keyin keys tadqiqoti natijalarini tahlil qiladi. Kichik guruhlarda ishlash eng samarali hisoblanadi. Talabalar jamoalarda ishlash orqali keyslarni tahlil qiladilar, echimlarni taklif qiladilar va keyin umumiy echimni miya hujumi qiladilar.

Pedagogik individual ehtiyojlar va qobiliyatlarni ro‘yobga chiqarishga qaratilgan faol, mustaqil talabalar faoliyatini tashkil qiladi. Ta’lim jarayonining har bir ishtirokchisi uchun individual ta’lim traektoriyalarini ishlab chiqish orqali o‘qituvchi keys usulidan foydalangan holda didaktik muammolarni hal qilish yo‘llarini rejalashtiradi. Bu talabalarga professional kompetentsiyani rivojlantirishga yordam beradi. Bu holda, ta’lim sifati o‘rganishning shaxsiy va faol jihatini va uning amaliy yo‘nalishini mustahkamlash orqali ta’minlanadi. Talaba faoliyatida shaxsiy tajribaning o‘shishi kuchayadi va individual o‘rganish sur‘atini hisobga olgan holda individual ta’lim traektoriyasini tuzishda o‘zgaruvchanlikka urg‘u beriladi, natijada professional kompetensiya rivojlanadi.

Loyiha usuli ushbu pedagogik shartni amalga oshirish jarayonida talabalar bilan ishlashda ham qo‘llaniladi. Birinchi yilida, “Pedagogika” kursining ba’zi nazariy bo‘limlarini o‘rgangandan so‘ng, talabalar “Professional pedagogik faoliyatining

modeli” deb nomlangan loyihani ishlab chiqadilar. Ushbu loyiha ustida ishlash uchun talabalar kichik guruhlarni tashkil qiladilar, guruh rahbarini saylaydilar va loyiha maqsadiga erishish uchun vazifalar belgilaydilar. Loyihani talabalar tomonidan ishlab chiqish va amalga oshirish kelajakdagi pedagogiklarga ushbu faoliyatda faol ishtirok etish, mustaqillikni namoyish etish va muammolarni mustaqil ravishda va guruhda hal qilish qobiliyatini namoyish etish imkoniyatini beradi. Ushbu loyihalardan foydalangan holda talabalar mustaqil ravishda fan bo'yicha bilim olishlari mumkin. Loyihani tayyorlash va himoya qilish jarayonida talabalar fan bo'yicha bilim va ko'nikmalarini, o'qitishga bo'lgan motivatsiyasini va shaxsiy fazilatlarini (muloqot qobiliyatlari, sabr-toqat, mas'uliyat va faollik) rivojlantirishni namoyish etadilar.

Talabalar loyihani uch bosqichda ishlab chiqadilar. Dastlab, talabalar dastlabki dizaynni ishlab chiqishda ishtirok etadilar, uning maqsadi loyiha g'oyasini aniqlash va loyihani butun holda taqdim etish, nozikliklar va tafsilotlarga e'tibor qaratmasdan tayyorgarlik bosqichi amalga oshirishdir.

Ikkinchi bosqichda texnik loyiha ishlab chiqiladi (loyihani ishlab chiqishning texnologik bosqichi), bu loyihaning mazmuniga qarab batafsilroq ishlab chiqilishini o'z ichiga oladi. Loyihani amalga oshirishning ushbu bosqichi loyiha va uning tarkibiy bosqichlarini chuqurroq o'ylash va tushunishni, shuningdek, ba'zi loyiha tafsilotlarini aniqlashtirishni o'z ichiga oladi.

Uchinchi bosqichda loyihani ishlab chiqishning ishchi bosqichi talabalar loyihani yakunlaydilar va uni taqdimot shaklida taqdim etadilar.

Bo'lajak pedagoglarning professional kompetensiyalarini rivojlantirishning uchinchi pedagogik sharti - bu o'zini baholashning muhim shakli sifatida reflektivlikni rivojlantirishdir [5.15-bet].

Bo'lajak pedagogiklarning reflektiv faoliyati quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- shaxsiy imidjni o'zini tahlil qilish;
- loyihalar va holatlarni amalga oshirish jarayonida amaliy mashg'ulotlarda o'z faoliyatini o'zini baholash;
- tajribani o'zlashtirishdagi yutuqlar darajasini baholash qobiliyati.

Nazariy mashg'ulotlar davomida kelajakdagi pedagogiklarda reflektiv qobiliyat talabalarni o'zini baholash jarayoniga jalb qilish, fanning har bir nazariy bo'limida test o'tkazish orqali "Pedagogika" fanidan bilim, ko'nikma va qobiliyatlar darajasini baholash orqali rivojlantiriladi.

Talabalar shuningdek, o'z ishlari va tengdoshlarining ishlarini o'z-o'zini baholashadi, so'ngra baholash va o'z-o'zini baholash natijalari muhokama qilinadi testlarni baham ko'rish va natijalarni muhokama qilish. Testlarni baholash mezonlari talabalar bilan oldindan muhokama qilinadi. Bo'lajak pedagogiklarning reflektivligini rivojlantirish uchun ulardan o'z-o'zini hurmat qilish, o'zini tahlil qilish va o'qitishga bo'lgan e'tiborlarini aniqlash bilan bog'liq mavzular bo'yicha insholar yozish so'raldi:

"Kasbiy va shaxsiy rivojlanish rejasi";

"O'z-o'zini o'qitish rejasi".

Umuman olganda, o'quv va amaliy mashg'ulotlardan so'ng mulohaza yuritildi va talabalarga savollar berildi, so'ngra ularning javoblari muhokama qilindi:

Men qanday muammolarni hal qildim?

Olingan ko'nikmalarni kasbiy ishimda qanday qo'llashim mumkin?

Bo'lajak Pedagogiklarning mulohazakor va baholash faoliyati "Pedagogika" fanining bo'limlarini tushunishga, fan bo'yicha amaliy mashg'ulotlarni va ularning natijalarini tahlil qilishga qaratilgan edi. Shunday qilib, tegishli pedagogik sharoitlarni amalga oshirish orqali o'rganishning shaxsiy va faollikka asoslangan jihati faollashadi, talabalarning shaxsiy tajribasining o'sishini ta'minlaydi, bu esa bo'lajak o'qituvchilarning professional kompetensiyalarini rivojlantirishga va umuman olganda, universitetda ta'lim sifatini yaxshilashga hissa qo'shadi. "Pedagogika" fanining dasturi bo'yicha "Ona tili va adabiyoti" mutaxassisligi bo'yicha nazariy va amaliy mashg'ulotlar davomida, universitetning ta'lim jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish uchun pedagogik shart-sharoitlarni amalga oshirish bilan birga, tizim elementlarining xatti-harakatlarini simulyatsiya qilish modellashtirish sifatida loyiha va keys usullaridan faol foydalanish guruh ishining salohiyatini ro'yobga chiqarish, hamkorlikdagi fikrlash ko'nikmalarini egallash, jamoa

ichida hamkorlik elementlarini rivojlantirish va kasbiy kompetentsiyalarni rivojlantirish imkonini beradi.

Kelajakdagi pedagogiklarning kasbiy kompetentsiyalarini rivojlantirish uchun ushbu pedagogik shart-sharoitlarni kompetentsiyaga asoslangan yondashuv doirasida amalga oshirish universitetda talabalarni o'qitish sifatini yaxshilaydi. Talabalar o'z hayot tajribalarini orttirish orqali loyihalar va keyslar bo'yicha jamoaviy ish orqali o'zlarining kasbiy kompetentsiyalarini oshiradilar. Bundan tashqari, ta'lim jarayonida ishtirokchilarning o'zaro ta'siri sub'ektdan sub'ektga asoslanadi. Talabalar tomonidan loyihalar va keyslar bo'yicha o'z ishlarining o'zini tahlil qilish va o'zini baholash ularga o'z kamchiliklarini tushunishga va ularni tuzatishga yordam beradi. Ushbu yondashuv bilan har bir talaba umumiy ishga noyob, individual hissa qo'shadi, intensiv fikr almashinuvi amalga oshiriladi va ochiqlik va sheriklik bilan ajralib turadigan samarali jamoaviy fikrlash muhiti yaratiladi. Pedagogik talabalarga bilim va ko'nikmalarni mustaqil ravishda izlashda, ijtimoiy tajriba orttirishda va kasbiy kompetentsiyani rivojlantirishda yo'l-yo'riq ko'rsatadi. Ushbu turdagi ta'lim jarayonida pedagogikning asosiy vazifasi guruhda talabalar tashabbusini rag'batlantiradigan faol, ijodiy muhit yaratishdir.

Xulosa qilib aytganda, bugungi kunda oliy ta'lim pedagogiklari kompetentsiyaga asoslangan ta'lim maqsadlariga erishishda asosiy shaxslar ekanligini ta'kidlash kerak. Ularning yangi muhitda ishlashga nazariy, amaliy va motivatsion tayyorgarligi islohotlarning muvaffaqiyatini belgilaydi. Bo'lajak pedagogiklarda kasbiy kompetentsiyalarni rivojlantirish quyidagi pedagogik shartlarni ta'minlash orqali amalga oshiriladi:

- pedagogik va talabalar o'rtasidagi subyekt-subyekt o'zaro ta'siriga asoslangan ta'lim jarayonini rivojlantirish;
- o'qitishga shaxsiy-faol yondashuvni amalga oshirish;
- o'zini baholashning muhim shakli sifatida kelajakdagi pedagogiklarning refleksivligini rivojlantirish.

Keling, universitetdagi ta'lim jarayoni kontekstida kelajakdagi pedagogiklarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish uchun har bir pedagogik shartni amalga oshirishni qisqacha ko'rib chiqaylik.

Pedagogik va talabalar o'rtasidagi subyekt-subyekt o'zaro ta'siriga asoslangan ta'lim jarayonini rivojlantirish - talabalar guruhining har bir a'zosining sub'ektivligini saqlashni nazarda tutadi. Bunga talabalar va pedagogik o'rtasidagi sub'ekt-sub'ekt o'zaro ta'siri, har bir talabaning ichki qiymatini tan olish, ularning kasbiy faoliyatidagi faol rolini anglash, shaxsiy erkinlik va o'z salohiyatini maksimal darajada oshirish imkoniyati kiradi.

Pedagogik-talaba muloqot usullari o'qituvchining talabaning manfaatlarini va uning kelajakdagi rivojlanishini ustuvorlashtirish qobiliyatiga asoslanib, talabaning individualligini tushunish, tan olish va qabul qilishni o'z ichiga oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Берестнева О.Г. Компетентностно-ориентированное образование: от технологии обучения к технологии развития человека. О.Г.Берестнева, Л.И.Иванкина, О.М.Марухина. Известия Томского политехнического университета. 2011. Т. 319. № 6. С. 172–176.
2. Капустин Н.П. Педагогические технологии адаптивной школы. Н. П. Капустин. Москва: Издательский центр «Академия», 1999. 520 с.
3. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии Г. К. Селевко. Москва: Народное образование, 1998. 356 с.
4. Хуторской А.В. Научно-практические предпосылки дистанционной педагогики. А. В. Хуторской. Открытое образование. 2001. №2. С. 30–35.
5. Шмигирилова И.Б. Проблемы реализации компетентностного подхода в школьном образовании. И.Б.Шмигирилова. Образование и наука. 2013. № 7. С. 39– 49. <https://doi.org/10.17853/1994-5639-2013-7-39-49>.